

QP CODE: 123003

Reg. No.

First Professional BAMS Degree Supplementary Examinations June 2023
Sanskrit
(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :

- परः संनिकर्षः संहता
- मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः
- कर्तुरीप्सिततमं कर्म
- कर्तृकरणयोस्तृतीया

2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थ - अन्वय सारान् लिखतः

- यथा हि सारः काष्ठेषु छिद्यमानेषु दृश्यते ।
तथाहि धातुर्मसेषु छिद्यमानेषु दृश्यते॥
- हृदयं चेतनास्थानमुक्तं सुश्रुत ! देहिनाम्
तमोभिभूते तस्मिंस्तु निद्रा विशति देहिनम्॥
- अशितं खादितं पीतं लीढं कोष्ठगतं नृणाम्
तज्जीर्यति यथाकालं शोषितं पित्ततेजसा॥
- वृक्षात् यथा अभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरमावहेत् ।
मांसादेवं क्षतात् क्षिप्रं शोणितं संप्रसिच्यते॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्तः

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत :

- हरये नमः।
- ग्रामात् आयाति।
- स्थाल्यां पचति।
- राज्ञः पुरुषः।
- द्रोणो ब्रीहिः ।

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत :

- अग्निः एव धूमस्य हेतुः भवन्ति ।
- स अष्टाङ्गहृदयः पठति ।
- फलं वृक्षे पतति ।
- अहं श्वः विधलयं गमिष्यति
- ग्रामस्य परितः वृक्षाः सन्ति ।

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवादयत :

एतस्मिन् अवसरे तस्य भार्याया कश्चित् नापितः पादप्रक्षालनाय आहुतः । तदा एव यथानिर्दिष्टः क्षपणकः सहसा तत्र आगतवान् । अथ मणिभद्रः तं क्षपणकं दण्डेन शिरसि अताडयत् । सः अपि सुवर्णमयो भूत्वा तत्क्षणात् भूमौ निपतितः । मणिभद्रः नापितं प्रोवाच—मया दत्तानि, धनं, वस्त्राणि च गृहाण, भद्र पुनः कस्यचित् अयं वृत्तान्तः न वक्तव्यः।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवादयत :

- Varuna Snana (वारुणस्नान) is great among different type of baths
- Exercise should be done slowly
- Rain water is superior among all types of water
- Water gets purified by the rise of star Agastya (अगस्त्य)
- Astrology and science of medicine yields result day by day

7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखतः

- गुरुः
- सः

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- जलम् ।
- चिकित्सामाहात्म्यम्

9. संस्कृतभाषायाम् उत्तरं लिखतः

- के पदे पदे प्रत्ययमावहन्ति
- के जगूहुः कस्य मुनेः
- षट्जीवलोकस्यसुखानि कानि
- सप्तस्नानानि कानि
- चत्वारि दानानि कानि

P.T.O

10. व्याख्यात :

- सर्वमेव परित्यज्य शरीरमनुपालयेत् ।
- मनः शौचं कर्मशौचं कुल शौचं तथैव च ।
- शरीरस्य प्रणष्टस्य सर्वमेव विनश्यति ॥
- शरीरशौचं वाक्शौचं शौचं पञ्चविधं स्मृतम् ॥

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत :

- सर्वे ते हास्यतां यान्ति यथा ते मूर्खपण्डिताः ॥

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत :

- न बन्धुमध्ये धनहीनजीवितम् ॥
- उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ॥

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुत :

- रामश्च ।
- तल्लयः
- उपेन्द्रः
- कृष्ण + एकत्वम्
- मधु + अरिः
- नै + अकः

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- हरिहरौ
- अब्राह्मणः
- हरित्रातः
- कृष्णं श्रितः
- अर्धं पिप्पल्याः
- पञ्चानां गवां समाहारः

15. धातुरूपाणि लिखत :

- करिष्यति
- वन्दते

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- रमा पाठं पठति ।
- छात्रेण गम्यते ।
- कविः कवितां करोति ।

17. अधोरेखाङ्किते पदस्य प्रत्ययः इति कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत :

- लोभः न कर्तव्यः । (अनीयर्, तव्यत्, क्तवत्, तल्)
- ते उधानं द्रष्टुम् दच्छन्ति । (शानत्व, क्त्वा, क्त, तुमुन्)
- हस्तं प्रक्षाल्य भोजनं करोतु । (ल्यप्, क्त्वा, तल्, तुमुन्)

18. सन्धिं कुरुत :

- तमः + अभिभूते
- जाग्रतः + तद्विकसति
- अन्यानि + अपि

19. सन्धिविच्छेदं कुरुत :

- दिवास्वप्नश्च
- गात्रस्योद्वर्तनं
- गृह्णात्यर्थान्

20. विग्रहवाक्यं लिखत ।

- मांसधरा
- पयोधरः
- यकृत्प्लिहानौ

21. अर्थं लिखत :

- ध्रुवं
- प्रसुप्तः
- मारुतः
- रोमकूपः
- गात्रं
- कृशः

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानाम् अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि निर्दिशत :

- प्रकृतिर्जायते तेन तस्याः मे लक्षणं शृणु
- ध्रुवाण्येतानि मर्त्यानामिति धन्वन्तरेः मतम्
- शक्तस्य चाप्यनुत्साहः कर्मसु आलस्यमुच्यते
